

Heerlijkheid van Heule

14

Lauwsestraat 152, 8511 Kortrijk-Aalbeke
(Kaart 1/10.000 nr. 14, Popp-kaart A/258, Gewestplan: landbouwgebied).

Eigenaar grond en gebouwen:
Allart (in onverdeeldheid).

Bekende uitbaters:
Berton Joseph (ca. 1826),
Busschaert Pierre (ca. 1852),
Busschaert Henri (ca. 1875),
Busschaert Henri Pierre
(ca. 1894), Christiaens Désiré
(ca. 1902), Wed. Christiaens
D. (-1927), Christiaens Michel
en Christiaens Eugène (1927-
1934), Christiaens Eugène
(1934-1965), Christiaens Jac-
ques (1965-).

Naam:

Het Goed te Heule was het centrum van de heerlijkheid van Heule, gehouden door het Kasteel van Kortrijk. De bewoners verkiezen de naam Heerlijkheid van Heule. Oudste vermelding: 1365 (A.R.A., Rekenkamer, nr. 1059, Leenboek).

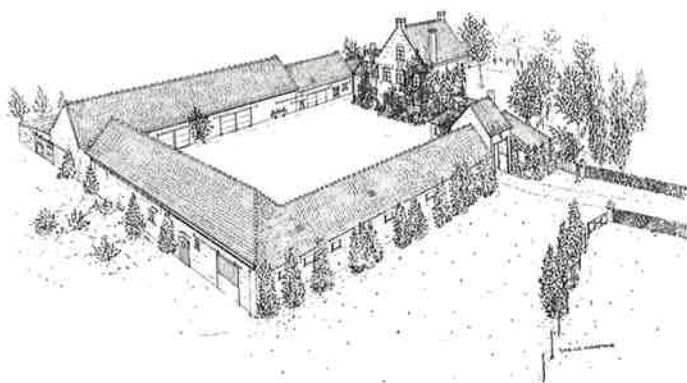
Gebouwen:

halfopen vierkantshoeve met gewezen mote in halve omwalling. Oudste gegevens: 1733, schuur. Woonhuis (oorspronkelijk: 1753?, herbouwd in 1921); Ovenbuur (1960: afgebroken); Stallen (18de eeuw?, verbouwd o.a. in 1972); Schuur (oorspronkelijk: 1733, ± 1920: nieuwere bovenbouw en dak); Loods (1947); Wagenhuis (1972: vernieuwd); Poortgebouw (1972: gerestaureerd); Bergplaats bij de schuur (1973).

Totale oppervlakte:

1980: 18 ha - 1985: 20 ha (Weiland: 1 ha, Akkerland: 19 ha) - 1994: 17 ha (Akkerland: 17 ha).

Voornaamste specialiteiten:
vlas, nijverheidsgewassen.

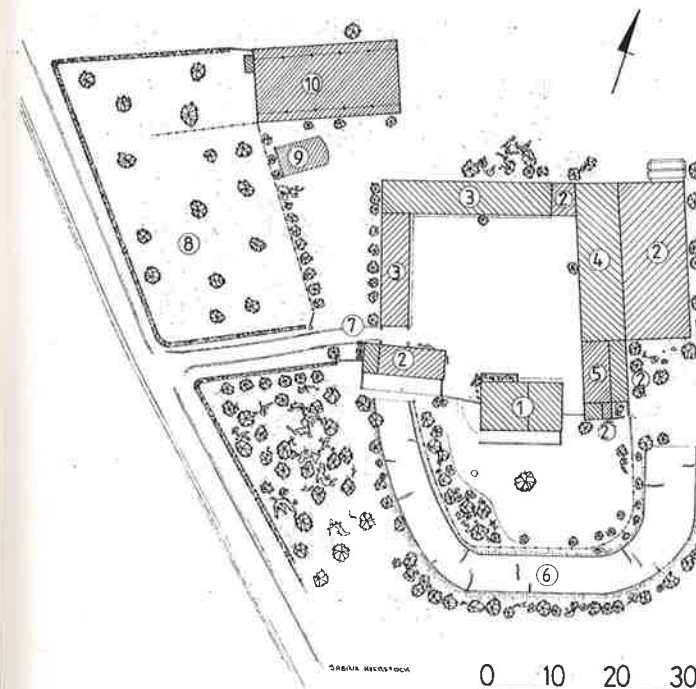
Aanvullende gegevens:

Geschiedenis van de hoeve.

Het Goed te Heule was het centrum van de heerlijkheid van Heule en werd gehouden door het oude Kasteel van Kortrijk. Dit foncier bezat 19 bunder (27 ha) land en had 14 achterlenen.

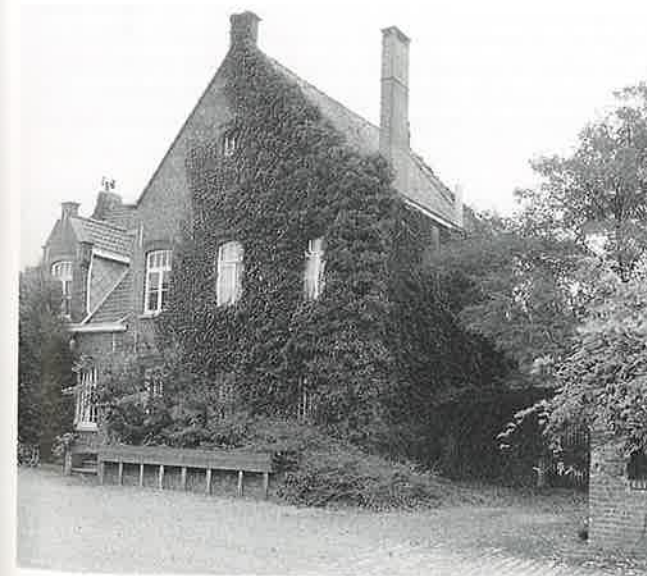
De eerste gegevens omtrent eigenaars dateren uit 1365. Een dochter van Willem van Heule, namelijk Margaretha van Heule, was de toenmalige eigenares. Haar opvolger was Daniël Borluut. Deze verkocht het goed in 1397 aan Oste van Heule. Later, in 1406 en 1407, was Daniël Borluut de deken der wollewevers en ontvanger van de stad Kortrijk. In 1403 werd de Heerlijkheid te Heule aangekocht door Geraard De Tollenaere, een gewezen schepen van Kortrijk, namelijk in de periode 1391-1392. Jan van Neste was vanaf 1447 zijn pachter voor de volgende negen jaren. Jan van Oignies, ridder van Quemoi op de Deule, was de volgende eigenaar. In 1480 kocht de heer van Moeskroen en Luigne, Cornelius de la Barre, de hoeve. Van 1489 tot 1534 verpachtte hij ze aan

Zicht op het erf met de stallen van de 18de eeuw en de schuur van 1733.

1. Woning
2. Berging
3. Stallen
4. Schuur
5. Wagenberg
6. Wal
7. Poortgebouw
8. Boomgaard
9. Silo
10. Loods
11. Akker

Willem van Neste. Op het Denombrement van 1502 wordt Antheunis de la Barre als eigenaar genoemd. Dat was hij nog steeds in 1533. Bernard van Neste werd hoeve-uitbater in 1534. In 1543 pachtte zijn weduwe de hoeve van Louise de Lannoye, weduwe van Antheunis de la Barre. Van 1570 tot 1577 baatte haar zoon Bernard van Neste de hoeve uit. Na zijn dood werd hij opgevolgd door Willem van Neste. Na de dood van Louis de la Barre

Heerlijkheid van Heule, het woonhuis dat in 1921 herbouwd werd.

Heerlijkheid van Heule, de overbouwde toegangspoort.

ARCHIEF

A.R.A.:

- Rekenkamer, nr. 1059, Leenboek 1365.

R.A.K.:

- O.S.A.K., Acten en Contracten, register (1446-1449, nr. 233 f° 143), (1483-1485, nr. 881 f° 132), (1498-1500, nr. 1156 f° 51), (1512-1514, nr. 1434 f° 231-232), (1523-1524, nr. 1600 f° 97-98), (1531-1532, nr. 1763 f° 93), (1540-1541, nr. 1976 f° 9), (1548-1549, nr. 2169 f° 42), (1560-1561, nr. 2435 f° 60), (1570-1571, nr. 2670 f° 195).

- Fonds Colens, nr. 163, Renteboek van de heerlijkheden van Aalbeke, Fiefes, Nieuwenhove en Heule, De Bersaques, 1713.

- Familiearchief d'Ennetières, nr. 1868, Renteboek van de heerlijkheid van 't Mortaensche, Heule en Preisberg, 1738.

- Gemeentearchief Aalbeke, nr. 1, Landboek Aalbeke, Gheysen, 1759-62, nr. 4/53.

LITERATUUR

- Popp-kaart Aalbeke en legger, 1834, A/258.

BIBLIOGRAFIE

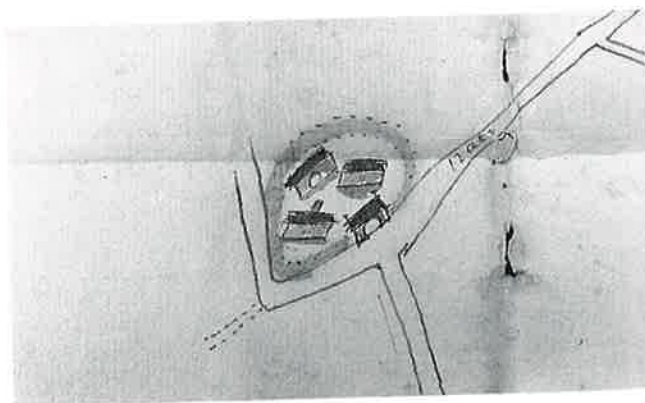
- Bonquet P., 1981, Heerlijkheid en leen in de roede van de dertien parochies, Kasselrij Kortrijk XIIIde en XVde eeuw, licentiaatsverhandeling K.U.L., 363 pp.

- Despriet Ph., 1980, Twintig Zuid-westvlaamse hoeven, Kortrijk, 164 pp., p. 14-18.

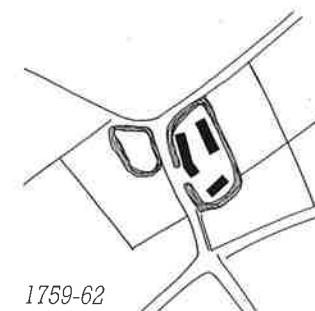
- Stevens Th., 1912, Geschiedenis der gemeente Aalbeke, in Handelingen van den Geschied- en Oudheidkundigen Kring te Kortrijk, deel VII, 111 pp., p. 18.

Heerlijkheid van Heule in 1748.
R.A.K., Familiearchief
d'Ennetières, nr. 1868,
Landboek van de heerlijkheid
van Drooghendriesch, 1748,
Van Outrive en Vuylsteke F.

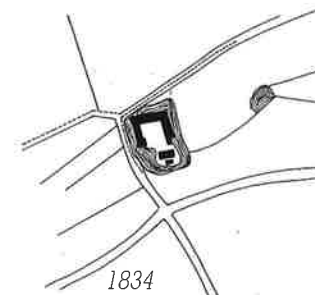
in 1606 kwam de heerlijkheid van Heule in handen van Gilbert van Liedekercke. Ferdinand Joris de Liedekercke was de volgende eigenaar. In 1655 werd diens zoon, Ferdinand, eigenaar. In 1717 woonde Jan de Brabandere op de Heerlijkheid van Heule. Hij werd als uitbater opgevolgd door zijn schoonzoon Anthone Liénart in 1755. Later was Marie-Antoinette de Brabandere, diens weduwe, uitbaatster en dit tot 1795. In de 18de eeuw werd de adellijke familie d'Ennetières eigenaar, met opeenvolgend Frederik en later Jacques d'Ennetières. De Heerlijkheid van Heule had erg te lijden onder de Franse inval in 1794. Soldaten staken de hoeve in brand waarbij 21 runderen en 3 varkens om kwamen. In 1795 kocht Eugène de Joigny-de Pamele uit Doornik de hoeve op. Omstreeks 1826 was Joseph Berton de pachter. Volgens de Popp-kaart van 1834 was het hoeve-areal 32 ha 67 a 11 ca groot. Pieter Busschaert was de toenmalige uitbater. Tegen 1852 was hij door zijn zoon Henri opgevolgd. Laatst genoemde stierf in 1888. In 1894 was Henri Pierre Busschaert de bewoner. Vervolgens kwam de familie Désiré Christiaens op de Heerlijkheid van Heule. De weduwe van Désiré pachtte in het begin van deze eeuw de hoeve aan de familie Allart, en bleef de uitbaatster tot 1927. Haar zonen, Michel en Eugène, volgden haar op. Michel Christiaens verhuisde in 1934 naar een hoeve in Corroy-le-Grand (Wallonië). Van 1934 tot 1965 was Eugène Christiaens de enige uitbater van de hoeve. De Tweede Wereldoorlog ging aan de Heerlijkheid van Heule niet ongemerkt voorbij. Eugène was tevens paardehandelaar. Hij moest zijn 20 á 30 paarden afstaan en kreeg er na de oorlog slechts een 3-tal terug. Nadat de Duitsers uit de streek waren verdreven, vestigde een Engelse generale staf zich op de hoeve. Deze eisten daartoe de schuur en een deel van het woonhuis op. In 1965 volgde Jacques Christiaens zijn vader op. Onteigeningen in het recente verleden knaagden flink aan het vroegere areaal. Bij de aanleg van de E17 en de A17 ging respectievelijk 8 en 1,5 ha verloren. De huidige oppervlakte bedraagt 17 ha. Daartegenover werd het rendement van de overige gronden verbeterd door landbouwtechnische werken zoals drainage van te natte meersen.

Historisch-culturele waarde van de gebouwen en wallen.

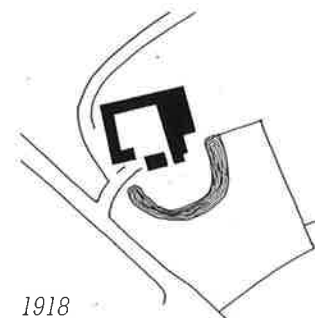
Voor de Eerste Wereldoorlog was de hoeve volledig omweld. Vermoedelijk was er vroeger nog een extra omwalling. Het toenmalige woonhuis zou op een apart omweld gedeelte van het erf, een zogenaamde "mote" gelegen hebben (Despriet). De wallen vormden een achthoekig patroon. De familie Christiaens dichtte de noordelijke helft van de omwalling na de Eerste Wereldoorlog omwille van de verkanking van de funderingen. Momenteel is nog 40% van de oorspronkelijke omwalling aanwezig. De oudste hoevegebouwen dateren van de 18de eeuw en verloren weinig van hun karakter door latere verbouwingen. De structuur is een half gesloten vierkant. Het woonhuis staat los van de andere gebouwen. Het oorspronkelijk woonhuis dateerde van 1753. In 1921 werd het huidige woonhuis, op enige afstand van het vroegere, gebouwd in iets kleinere afmetingen (J. Christiaens). De toegangspoort werd gerestaureerd in 1972. Het gebouw bezit een zadeldak en vertoont aan de zijkanten muurverchtingen. De vroegere korbog werd vervangen door een stalen dwarsbalk. De naam "Heerlijkheid van Heule" werd zeker voor WO I erop geplaatst (J. Christiaens). Volgens Despriet is de afbeelding van het schap op de poort niet heel oud. Het wagenhuis naast de poort werd vernieuwd in 1972 en omgebouwd tot zijn huidige functie, namelijk bureel. Hierbij werd het oude karakter bewaard door een goede keuze aan materiaal en een stijlvolle vormgeving. Net zoals de andere gebouwen dateren de stallen uit de 18de eeuw. Inwendig zijn ze volledig vernieuwd. Het oudste deel bezit nog een met houten pinnen getapt gebinte. De grote dwarse bergschuur is een van de interessantste gebouwen. Het bouwjaar, 1733, is leesbaar in de figuur van verglaasde bakstenen met centraal hartmotief. Het bovenste deel van deze schuur is later verbouwd. Het dak werd, vermoedelijk rond 1920, verlaagd. Het vroegere ovenbuur werd sporadisch gebruikt tot de Tweede Wereldoorlog, maar werd rond 1960 afgebroken.

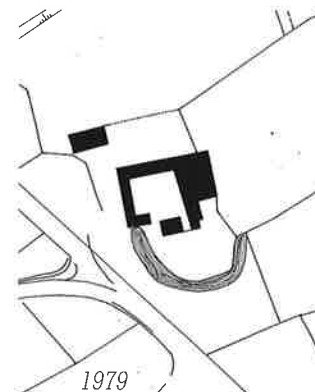
1759-62

1834

1918

1979

Heerlijkheid van Heule
in 1771-1777.
Kabinetskaart van de
Oostenrijkse Nederlanden,
1771-1778.